

การศึกษาเครื่องดนตรีจากคัมภีร์ใบลานมอญ
“กฺยาจ เจ นฺนุ ฟอ” พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์
A study of Mon Musical Instruments
from the Palm Leaf scripture “Kyak Che Nu Fo”
The Buddha descended from heaven

จรัญ กาญจนประดิษฐ์¹
Jarun Kanchanapradit

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาดนตรีไทย
สายวิชาดุริยางคศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาเครื่องดนตรีจากคัมภีร์ใบลานมอญ “กยาจ เจ นู ฟอ” พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์นี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเครื่องดนตรีมอญที่ปรากฏในคัมภีร์และศึกษาบทบาทความสำคัญของเครื่องดนตรีที่ปรากฏในวรรณกรรม โดยศึกษาจากคัมภีร์ใบลานต้นฉบับ จำนวน 3 ผูก และเอกสารที่คัดลอกมาจากคัมภีร์ใบลานต้นฉบับอีก 1 ฉบับ ได้แก่ คัมภีร์ใบลานต้นฉบับจากหอสมุดแห่งชาติ จำนวน 2 ฉบับ คัมภีร์ใบลานต้นฉบับจากวัดสองพี่น้อง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ฉบับ และเอกสารที่คัดลอกมาจากคัมภีร์ใบลานต้นฉบับที่เป็นสำนวนของ นายโทมะเงอ จุลศักราช 1209 ผลการวิจัยพบว่า เอกสารทั้ง 4 ฉบับได้ระบุรายชื่อเครื่องดนตรีมอญหลายชนิด สามารถจัดกลุ่มได้ 4 ประเภท คือ 1) กลุ่มเครื่องหนัง จำนวน 20 ชนิด 2) กลุ่มเครื่องตี จำนวน 7 ชนิด 3) กลุ่มเครื่องเป่า จำนวน 8 ชนิด 4) กลุ่มเครื่องสาย จำนวน 4 ชนิด ในด้านบทบาทความสำคัญของดนตรีที่ปรากฏในวรรณกรรม พบว่า ดนตรีถูกกล่าวถึงในฐานะเป็นเครื่องบูชาของเทวดาบนสวรรค์ เพื่อใช้บรรเลงสรรเสริญพระพุทธเจ้า ในประเด็นดังกล่าวได้ปรากฏชัดเจนอยู่ในเอกสารที่เป็นสำนวนของ นายโทมะเงอ จุลศักราช 1209 โดยการสร้างคำเลียนแบบเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดมาผูก ร้อยเรียงกับคำศัพท์บาลีเพื่อแสดงความหมายสำหรับสรรเสริญพระพุทธเจ้า

คำสำคัญ: คัมภีร์ใบลานมอญ พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ เครื่องดนตรีมอญ

Abstract

The Palm Leaf scripture, referred to as Kayak Che Nu Fo, contains valuable ethnomusicological information on Mon musical instruments. The Buddha descended from heaven. My objectives are to study the Mon musical instruments and the function performed by music in this literature. The documents studied for this research are

three original palm leaf scriptures with different styles of composition and a further document which was copied from an original written in the year of Mon Sakkrat 1209. The following results were found regarding musical instrument consisting of 20 membranophones, 7 idiophones, 8 aerophones, and 4 chordophones. The detail given to musical instruments in these texts shows that music was considered a significant part of the worship for Buddha. This is the case in Nai Tho Ma Nger's version (1209). He composed by using onomatopoeia in that he used Pali words to describe the sound of musical instruments. Therefore the sound of each musical instrument conveys a meaning about the worship.

Keywords: Palm leaf scripture, Buddha, Tavetimsa Heaven, Mon music

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

มอญ คือ กลุ่มชนชาติในกลุ่มตระกูลภาษา มอญ-เขมร (Emmanuel Guillon, 1999: 3) ตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ในพื้นที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และประเทศไทย ได้เริ่มต้นสร้างอาณาจักรในบริเวณด้านตะวันตกของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 6 ต่อเนื่องมาจนกระทั่งสามารถสร้างอาณาจักรทวารวดีที่ยิ่งใหญ่ในราวพุทธศตวรรษที่ 11-16 โดยได้รับอิทธิพลทางด้านศิลปะวิทยาการมาจากประเทศอินเดีย ได้แก่ พุทธศาสนา ภาษา และศิลปะ (Robert Halliday, 1913: 1-13) ซึ่งได้ส่งต่อไปยังอาณาจักรใกล้เคียงจนเกิดการผสมกลมกลืนเป็นวัฒนธรรมร่วมให้แต่ละชนชาติได้พัฒนาจนมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานับได้ว่า เป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชนชาติมอญด้วยปัจจัยทางภูมิศาสตร์และเชื้อชาติ ถึงแม้ปัจจุบันอาณาจักรมอญที่เคยยิ่งใหญ่จะได้ล่มสลายไปแล้วก็ตามแต่ความเจริญรุ่งเรืองทาง

วัฒนธรรมของมอญ ยังคงทิ้งร่องรอยไว้ในประเทศทั้งสองจนถึงปัจจุบัน

คัมภีร์โบลานมอญ เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชาวมอญที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัฒนธรรมที่สั่งสมมาแต่อดีต อิทธิพลในการบันทึกพระไตรปิฎกลงโบลานช่วงการสังคายนาพระไตรปิฎก ครั้งที่ 5 ได้กลายมาเป็นต้นแบบของการคัดลอกพระไตรปิฎก และคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมมอญ ต่อมาจึงได้คลี่คลายมาสู่การแต่งคัมภีร์ ทางพระพุทธศาสนาและบันทึกภูมิปัญญาของชาวมอญในด้านต่างๆ โดยพระภิกษุและนักปราชญ์ที่เป็นฆราวาส

การศึกษาคัมภีร์โบลานมอญในประเทศไทย พบว่า คัมภีร์ที่เก่าแก่มากมีอายุมากที่สุดที่พบในปัจจุบัน คือ คัมภีร์โบลาน ที่ค้นพบที่วัดบ้านม่วง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นเรื่องเกี่ยวกับ พระปริตร 12 ตำนาน ได้ระบุที่จารไว้ คือ **“ศักราช 1000 เดือน 6 แรม 5 ค่ำ วันศุกร์ จารเสร็จเมื่อตะวันบ่าย กระผมชื่อ อุตตมะจารเอาไว้ในวัดม่วง”** เมื่อเทียบพุทธศักราชจะเท่ากับ พ.ศ. 2181 ซึ่งตรงกับสมัยอยุธยา ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2173-2198) และหลังรัชกาล สมเด็จพระนเรศวรประมาณ 30 ปีเศษ (กระทรวงวัฒนธรรม, นำชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง: 2550)

จากการศึกษาคัมภีร์โบลานมอญในเมืองไทยที่ผ่านมา เช่น ทองเพ็ชร สารมาศ พ.ศ. 2526 บุชบา ตระกูลสังจาวัตร์ พ.ศ. 2532 ศวิตา โนนายะ พ.ศ. 2541 พระครูธรรมโชติสุนทร (มหาช่วง อุ่เจริญ) พ.ศ. 2552 พิศาล บุญผูก พ.ศ. 2555 และศูนย์ภูมิภาคโบราณคดีและวิจิตรศิลป์ในองค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซีมีโอ สปาฟา) พ.ศ. 2558 ได้เป็นข้อมูลที่ทำให้ทราบว่า เนื้อหาสาระในคัมภีร์โบลานมอญนั้นมีมากมายหลายหมวดหมู่ เช่น คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ พงศาวดารมอญ โหราศาสตร์ ตำรายา นิทาน เป็นต้น

สำหรับคัมภีร์โบลานที่เกี่ยวกับดนตรีมอญที่พบในเมืองไทยนั้น พบว่า มีการค้นพบคัมภีร์โบลาน ที่กล่าวถึงเพลงมอญ หรือ ทะแยมมอญ อย่างน้อยสองฉบับ คือ ฉบับวัดม่วง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และฉบับลานดิบจำนวนสองผูกที่เก็บ

รักษาไว้ที่หอสมุดแห่งชาติ เลขที่ 378 ต 131 ซ 6/2 แต่หากเป็นคัมภีร์ใบลานที่กล่าวถึงเครื่องดนตรีมอญ จะพบได้จากเนื้อหาบางส่วนที่แทรกอยู่ในพงศาวดารมอญ เช่น คัมภีร์ใบลาน **ตอนพระเจ้าสมิญอะสะราช** ที่ระบุคำที่กล่าวถึง ดนตรีว่า “กวิงกุกตุ หรือ เกวิญกิวิก” (ကျိင်ကျိတ်) แปลว่า “เครื่องดนตรี”

นอกจากคัมภีร์ใบลานที่กล่าวถึงขั้นต้นแล้ว ยังมีคัมภีร์ใบลานที่กล่าวถึงดนตรีมอญอีกเรื่องหนึ่ง คือ คัมภีร์ใบลาน เรื่อง “**กฺยาจ เจ นู ฟอ**” (ကျာ်းလူဆူဝဲ) แปลเป็นภาษาไทยว่า “**พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์**” ซึ่งเป็นวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอดแทรกเนื้อหาทางดนตรีไว้มากที่สุด โดยกล่าวถึงเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ที่บรรเลงโดยเหล่าเทพยดาขณะลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

คัมภีร์เรื่องนี้มีหลายสำนวน ซึ่งแต่ละสำนวนได้มีการผูกเรื่องและให้รายละเอียดทางดนตรีที่มากน้อยต่างกัน ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีมอญจากวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง “**กฺยาจ เจ นู ฟอ**” ครั้งนี้ จึงเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการศึกษาข้อมูลทางดนตรีจากวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ประพันธ์ขึ้นโดยกวีชาวมอญ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางดนตรีที่ปรากฏ ในสังคมชาวมอญ การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Heritage) คือ คัมภีร์ใบลานไปพร้อมกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Heritage) คือ ความรู้ที่แสดงถึงภูมิปัญญาชาวมอญจากคัมภีร์ใบลานที่เคยหยุดนิ่งให้เคลื่อนไหวเผยแพร่ปรากฏไปสู่สังคมและได้มีการต่อยอดความรู้ได้ในอนาคต

จากเหตุผลข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นคุณค่าของการศึกษาคัมภีร์ใบลาน และมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีมอญ ผ่านวรรณกรรมทางพุทธศาสนาจากวรรณกรรมมอญ เรื่อง “**กฺยาจ เจ นู ฟอ**” ซึ่งแปลเป็นไทยว่า “**พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์**” เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทางด้านวัฒนธรรมดนตรีมอญต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเครื่องดนตรีจากคัมภีร์โบลานมอญ เรื่อง “กฺยาจ เจ นู ฟอ”
2. เพื่อศึกษาบทบาทความสำคัญของดนตรีที่ปรากฏในคัมภีร์โบลาน เรื่อง “กฺยาจ เจ นู ฟอ”

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเอกสาร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจากคัมภีร์โบลาน เรื่อง “กฺยาจ เจ นู ฟอ” (ကျာ်ၵျၢၼ်ၵျၢၼ်) จากคัมภีร์โบลานต้นฉบับ จำนวน 3 ผูก และเอกสารฉบับคัดลอก จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย

1) คัมภีร์โบลานพระพุทธรเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ (สละปอด กฺยาจ เซ นู โฟ นอง อาว) จากหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข 346/ญ/1 จำนวนหนึ่งผูก มี 27 แผ่น 50 หน้ารวมปกหน้า-หลัง

2) คัมภีร์โบลานพระพุทธรองค์เสด็จลงจากดาวดึงส์¹ (สละปอด กฺยาจ เซ นู โฟ กัน ทัง ตะนี ปอย) จากหอสมุดแห่งชาติ หมายเลข 351/จ/1 จำนวนหนึ่งผูก มี 24 แผ่น เนื้อหา 45 หน้า ไม่รวมปก

3) คัมภีร์โบลานพระพุทธรเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ จำนวน 7 แผ่น เนื้อหา 14 หน้า (ไม่ครบผูก) ที่ค้นพบจากวัดสองพี่น้อง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

4) เอกสาร เรื่อง “เลิจ สละปอด กฺยาจ เจ นู ฟอ” เป็นเอกสารที่คัดลอกมาจากคัมภีร์ โบลานต้นฉบับ โดยนายอ็อกปาย วงษ์รัมย์ ณ เมื่อ พ.ศ. 2543 โดยได้คัดลอกมาจากคัมภีร์โบลานต้นฉบับที่จารโดย นายโทมะเงอ ที่เขียนไว้ในหมู่บ้านละเมิญ ระบุศักราช 1209 (พ.ศ. 2390)

² เขียนชื่อเอกสารตามบัญชีรายชื่อจากหอสมุดแห่งชาติ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ก. ตรวจสอบรายชื่อเครื่องดนตรี การจำแนกประเภทเครื่องดนตรี และตรวจสอบลักษณะของเสียงเครื่องดนตรี

ข. ศึกษาบทบาทความสำคัญของดนตรีที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “กุยาจ เจ นู ฟอ” ทั้งในภาพรวมและบทบาทของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดว่าเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด มีนัยสำคัญและความหมายในการสรรเสริญพระพุทธเจ้าในประเด็นใดบ้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเอกสารเป็นหลักในการศึกษาพร้อมทั้งนำวิธีของการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้เป็นกรอบในการศึกษา ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและรายงานผลการวิจัยมาตามรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาจากคัมภีร์ไบลานมอญ เรื่อง “กุยาจ เจ นู ฟอ” (ဂုယာ့ၤ ဧ ဂူ ဖော့) พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ ซึ่งเป็นคัมภีร์ไบลานต้นฉบับที่จารด้วยอักษรมอญจำนวน 3 ผูก และเอกสารฉบับคัดลอกจากต้นฉบับจำนวน 1 ฉบับ เอกสารดังกล่าวได้ปริวรรตและแปลเป็นภาษาไทย นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีมอญ เพื่อรวบรวมข้อมูลและจัดระบบข้อมูลนำเสนอเนื้อหาตามกรอบของวัตถุประสงค์

2. เก็บข้อมูลภาคสนามในชุมชนชาวมอญทั้งในประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ระหว่าง ปี พ.ศ. 2555-2558 ได้แก่ เมืองพะโค เมืองสะเทิม เมืองเมาะตะมะ และเมืองเมาะละหม่าง ในประเทศไทย ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมมอญ บ้านวังกะ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน วัดคงคาราม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี หอคัมภีร์ไบลานวัดชมพูเวก จังหวัดนนทบุรี หอเก็บคัมภีร์ไบลานวัดสองพี่น้อง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

3. สัมภาษณ์บุคคลสำคัญ

1) พระอาจารย์ภัดทันตะ ปาลีตะ มหาเถระ วัดพระธาตุ หมู่บ้านกะมาวก เขตมุกเดิง เมืองเมาะละหม่าง รัฐมอญ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในประเด็นเรื่องกวีชาวมอญ ในอดีต

2) พระครูโชติธรรมสุนทร (พระมหาช่วง อุ่เจริญ) วัดอาวอุวิกสิตา ราม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ในประเด็นเรื่อง วิธีการแปลคัมภีร์โบลานมอญ

3) อาจารย์แม่ชีวิมุตติยา (รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ ณ บางช้าง) หอพระไตรปิฎกนานาชาติ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในประเด็นเรื่องดนตรี ในวรรณคดีบาลีและวิวัฒนาการบาลีในสังคมไทย

4) Nai Pan Hla (Ph.d) ผู้เชี่ยวชาญด้านมอญศึกษา ณ เมืองย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในประเด็นหลักฐานทางโบราณคดีของมอญในพม่า

5) U Maung Toe ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์มอญจาก Archives Department ณ เมืองย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในประเด็นเรื่องดนตรีมอญและนักดนตรี ชาวมอญในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาตอนล่าง

6) U San Win นักประวัติศาสตร์และโบราณคดี ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมและวัฒนธรรมมอญในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาจาก Department of Historical Research ณ เมืองย่างกุ้ง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในประเด็นเรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์และเมืองโบราณมอญในสาธารณรัฐสหภาพเมียนมา

7) Nai Min Way ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษามอญจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาบ้านเลขที่ 17, 148 street, Tamwe township Yangon ในประเด็นเรื่อง คัมภีร์โบลานมอญ ในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

8) นายพิศาล บุญผูก ผู้เชี่ยวชาญด้านมอญศึกษาและวรรณกรรมมอญจากคัมภีร์โบลาน จากอำเภอเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในประเด็นเรื่องการอ่านคัมภีร์โบลานมอญและวัฒนธรรมดนตรีมอญในประเทศไทย

9) นายอ้อกปาย วงษ์รามัญ ผู้เชี่ยวชาญดนตรี ด้านประวัติศาสตร์และวรรณกรรมมอญ จากอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในประเด็นเรื่องเครื่องดนตรีมอญโบราณ

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙

10) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หอมหวล บัวระภา ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาบาลี ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในประเด็นเรื่องภาษาบาลีที่ปรากฏในคัมภีร์ เรื่อง “กฺยาจ เจ นู พอ”

ข้อมูลทั้งหมดได้นำมาจัดระบบ เรียบเรียง และวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นรายงานการวิจัย

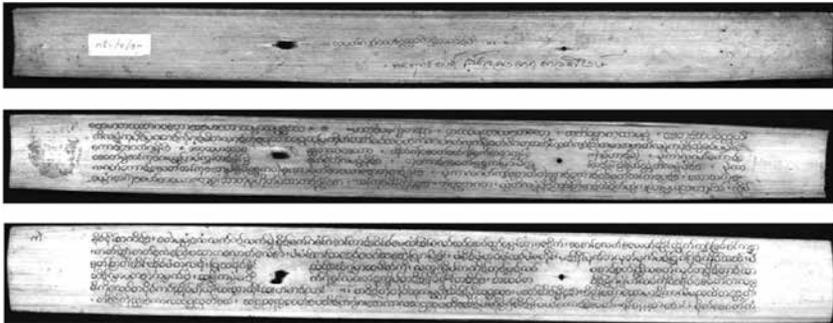
ผลการวิจัย

การศึกษาเครื่องดนตรีจากเอกสารดังกล่าวข้างต้น ปรากฏรายชื่อเครื่องดนตรีมอญชนิดต่างๆ ดังนี้

1. คัมภีร์ฉบับหอสมุดแห่งชาติหมายเลข 346/ญ/1 ไม่ระบุชื่อและวันเวลาในการเขียน พบเครื่องดนตรีจำนวน 2 ชนิด คือ

พอม (ဝံ) หมายถึง กลอง

มอง (မောင်) หมายถึง โหม่ง

ภาพประกอบที่ 1: คัมภีร์ใบลาน ตอน พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์

หมายเลข 351/จ/1 หอสมุดแห่งชาติ

ที่มา: หอสมุดแห่งชาติ

2. คัมภีร์ฉบับหอสมุดแห่งชาติหมายเลข 351/จ/1 ไม่ระบุชื่อและวันเวลาในการเขียน พบเครื่องดนตรีจำนวน 25 ชนิด โดยปรากฏเฉพาะรูปเขียนคำมอญเท่านั้น ประกอบด้วย

1) **เครื่องดนตรีตระกูลเครื่องหนัง (Membranophones)** คือ กลองประเภทต่างๆ จำนวน 11 ชนิด คือ

พอม (โ) หมายถึง กลอง

พอมจัน (โจจัน) หมายถึง กลองจัน

พอมฮอว์ (โหฮอ) หมายถึง กลองอยู่บนหอ

พอมทอว์ (โหทอ) หมายถึง กลองทอง

พอมเต็ง (โจเต็ง) หมายถึง กลองสองหน้า

พอมมอนเต็ง (โจจันเต็ง) หมายถึง กลองของชาวมอญในเขตพะสิม

พอมปุกตะลุต (โจจันตะลุต) หมายถึง กลองสองหน้า

พอมมุกปอน (โจจันมุก) หมายถึง กลองสี่หน้า

พอมตุตตระภี (โจจันตระภี) หมายถึง กลองมโหระทึก

พอมสิงเขอ (โจจันสิง) หมายถึง กลองสิงหล

พอมตะเลอเปอ (โจจันตะเลอ) หมายถึง กลองรูปร่างคล้ายกลองทัดของไทย

2) **เครื่องดนตรีตระกูลเครื่องตี (Idiophones)** ประเภทโลหะและไม้ชนิดต่างๆ จำนวน 5 ชนิด ได้แก่

ป้าตสะนาม (โจจันสะนาม) หมายถึง กลองหลายใบ

ป้าตเกีย (โจจันเกีย) หมายถึง ฆ้อง

มอง (โจ) หมายถึง โหม่ง

ชาญ (โจจัน) หมายถึง ฉาบ

ทะเล (โจจันทะเล) หมายถึง ฉิ่ง

3) **เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า (Aerophones)** ประเภทเป่า ขลุ่ยแคน แตร สังข์ จำนวน 5 ชนิด ได้แก่

เขีย (โจ) หมายถึง แคน

ตะไล้ต (โจจันตะไล้) หมายถึง ขลุ่ยเป่าแนวตั้ง

เลมกาย (๑๑๑๖) หมายถึง ขลุ่ยเป่าแนวนอน
 เปว (๑๐๖) หมายถึง ปี่
 ฆะนัว (๑๑๑๖) หมายถึง ปี่มอญ (มีลำโพงปลายเลาเป่)

4) **เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย (Chordophones) ประเภทดีด**
 และสี จำนวน 4 ชนิด ได้แก่

จะเข้ (๑๑๖) หมายถึง จะเข้ หรือ จะเข้
 โกร้ (๑๑๖) หมายถึง ซอ
 จอง (๑๑๖) หมายถึง พิณหางค่าง
 กะณา (๑๑๖) หมายถึง พิณ

3. คัมภีร์ใบลานฉบับวัดสองพี่น้องเป็นสำนวนเดียวกับฉบับนายโทะมะ
 เกอ ปรากฏชื่อ เครื่องดนตรีทั้งหมด จำนวน 32 ชนิด

1) **เครื่องดนตรีตระกูลเครื่องหนัง (Membranophones) ได้แก่**
 กลองชนิดต่างๆ จำนวน 14 ชนิด (คำเรียกบาลี-คำเรียกมอญ)

ฉิมฉิม (๑๑๑๑) - พอมฉิม (๑๑๑) หมายถึง กลองฉิม
 เหนาะ (๑๑๑๑) - พอมฮอว์ (๑๑๑) หมายถึง กลองอยู่บนหอ
 เหนาะ (๑๑๑๑) - พอมฮอว์ (๑๑๑) หมายถึง กลองอยู่บนหอ
 ขติ (๑๑๑๑) - พอมเจียะตัง (๑๑๑) หมายถึง กลองสองหน้าคล้าย
 ตะโพนไทย

ปณ (๑๑๑๑) - พอมปะณอม (๑๑๑) หมายถึง บัณปะณะ
 มณฑ (๑๑๑๑) - พอมมอนเต็ง (๑๑๑) (หมายถึง กลองสองหน้า
 อลมห (๑๑๑๑) - พอมอะลอมเปอ (๑๑๑) หมายถึง กลองรูปร่างคล้ายกลองทัด

ทุท (๑๑๑๑) - พอมตุตตระภี (๑๑๑) หมายถึง กลองมโหระทึก
 ตินทุมฉิม (๑๑๑๑) - ฐาบ (๑๑๑) หมายถึง กลองยาว

โสมเกรี (๑๖๖๖๖๖) - พอมสะมอม พอมเซม (๖๖๖) หมายถึง กลองสองหน้าคล้ายตะโพนไทย

พอมเกล (๖๑๑๖) หมายถึง กลองแขก

พอมปะมา (๖๐๖) หมายถึง กลองพม่า

กรุณาเกรี (๑๑๑๑๑๑) - พอมกรุต (๖๑๑) หมายถึง กลองสองหน้าชนิดหนึ่ง

กูริธมมณจ (๑๑๑๑๑) - ป่าตสะนาม (๖๖๖๖) หมายถึง กลองหลายใบ

2) **เครื่องดนตรีตระกูลเครื่องตี (Idiophones)** ประกอบด้วย เครื่องตีดำเนินทำนอง ได้แก่ ฆ้อง ระนาด และเครื่องตีประกอบจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบ เกราะ จำนวน 6 ชนิด

ป้าตเกีย (๖๖๖๖) หมายถึง ฆ้อง

ตุริกสณจ (๑๑๑๑๑) - ป้าตชะลาจ (๖๖๖๖) หมายถึง ฆ้อง

ตุริกกรณณา (๑๑๑๑๑) - ป้าตตะลา (๖๖๖๖) หมายถึง ระนาด

ฆน (๑๑) - ชาญ (๑๑) หมายถึง ฉาบ

คะเต (๑๑) หมายถึง ฉิ่ง

อสนเกรี (๑๑๑๑๑๑) - ทะปะ (๑๑) หมายถึง เครื่องประกอบจังหวะ²

3) **เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า (Aerophones)** ได้แก่ เครื่องเป่าประเภท ปี่ ขลุ่ย แคน แตร และสังข์จำนวน 8 ชนิด

กลนตณจ (๑๑๑๑) - ชะนัว (๑๑) หมายถึง ปี่

ชะนัวปะกาต (๑๑๑๑) หมายถึง ปี่

² ลักษณะเสียงที่ปรากฏในสำนวนนายโทมะเงอ จุลศักราช 1209 มีลักษณะเสียงคล้ายโกร่ง ชาวมอญในประเทศไทยเรียกว่า “ไม้ตะขาบ” มาจากภาษามอญว่า “คะดาบ”

ทสาทิ (๑๖๖๖) - ตะไล้ต (๑๖๖๖) หมายถึง ขลุ่ยเป่าแนวตั้ง
 สานณจ (๑๖๖๖) - เลมงาย (๑๖๖๖) หมายถึง ขลุ่ยเป่าแนวนอน
 สุริยณจ (๑๖๖๖) - เขียขอม (๑๖๖๖) หมายถึง แคน
 นราอุซุ (๑๖๖๖) - ซะรา (๑๖๖๖) หมายถึง แตร
 คะราตอมง็อก (๑๖๖๖) หมายถึง แตรงอน
 วิซุซุตรส (๑๖๖๖) - กะนาวสังวิซุตระระ (๑๖๖๖) หมายถึง สังข์

4) เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย (Chordophones) ได้แก่ เครื่องดนตรีประเภทดีดและสี เช่น จะเข้ พิณ ซอ จำนวน 4 ชนิด

วิณา (๑๖๖๖) ภาษามอญเรียก ทะนะ (๑๖๖๖) หมายถึง พิณ

ติริภทร (๑๖๖๖) ภาษามอญเรียก จะยาม (๑๖๖๖) หมายถึง จะเข้ หรือ จะเข้

ตุริซาย (๑๖๖๖) ภาษามอญเรียก จอง (๑๖๖๖) หมายถึง พิณหางโค้ง

อุททริมณจ (๑๖๖๖) ภาษามอญเรียก โกร้ (๑๖๖๖) หมายถึง ซอ

จำนวนรายชื่อเครื่องดนตรีที่พบในเอกสารทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 39 ชนิด ดังนี้

- เครื่องหนัง (Membranophones)	จำนวน	20	ชนิด
- เครื่องตี (Idiophones)	จำนวน	7	ชนิด
- เครื่องเป่า (Aerophones)	จำนวน	8	ชนิด
- เครื่องสาย (Chordophones)	จำนวน	4	ชนิด

ภาพประกอบที่ 3: ภาพแกะสลัก ตอน พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์
ณ วัดเกาะนันท รัชมอญู สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สำหรับบทบาทความสำคัญของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ได้ศึกษาจากผลงานที่เป็นสำนวนของ นายโทมะเงอ จุลศักราช 1209 เกี่ยวกับความหมายของเสียงดนตรีที่ระบุไว้ในคัมภีร์และทำให้ทราบบทบาทความสำคัญของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดว่าได้สรรเสริญพระพุทธเจ้าด้วยประเด็นที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. **จัญจเกรี** (พอมจิน) บรรเลงเพื่อประกาศและสรรเสริญพระพุทธเจ้า
2. **เหนาเกรี** (พอมฮอว์) บรรเลงเพื่อประกาศและสรรเสริญพระพุทธเจ้า และบุญกุศล ในการสร้างบำรุงรักษาพระไตรปิฎกให้อยู่คู่พระพุทธศาสนาต่อไป
3. **เหนเกรี** (พอมฮอว์) บรรเลงเพื่อประกาศและสรรเสริญพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุแห่งการบริจาคทานอันยิ่งใหญ่ สละความโลภ บำเพ็ญเพียร เลิกล้ำด้วยปัญญา สามารถหักโค่นกิเลสและข้ามพ้นแห่งความทุกข์ทั้งมวล
4. **ขติเกรี** (พอมเจียะตั้ง) บรรเลงเพื่อประกาศและสรรเสริญพระพุทธเจ้า เสียงกลอง นำมาซึ่งความปิติแห่งบุญกุศล ประกาศความหลุดพ้นจากเหตุแห่งบาปทั้งหลาย

5. **ปณ** (พอมปะณอม) บรรเลงเพื่อประกาศและสรรเสริญพระพุทธเจ้า ผู้ที่มีชาติกำเนิดประเสริฐกว่ามนุษย์และเทวดาทั้งหลาย

6. **มนทเถรี** (พอมมอนเต็ง) เหล่าบรรดาเทพเทวาทั้งหลาย ประกาศ กึกก้องไปทั่วทั้งสังสารวัฏ ว่าพระองค์สัมมาสัมพุทธเจ้าได้กำจัดอวิชาด้วยมหา ปัญญาอันยิ่งใหญ่

7. **อลมพเถรี** (พอมอะลอมเปอ) บรรเลงดังกึกก้อง ด้วยเหตุแห่งองค์ สมเด็จพระสัมมา สัมพุทธเจ้าได้แสดงอภิธรรมเจ็ดคัมภีร์ เสียงกลองคือเสียงแห่งความ ปิติยินดีของเหล่าบรรดาเทพเทวาได้ร่วมอนุโมทนาอย่างพร้อมเพรียง

8. **ทุทธเถรี** (พอมตุตตระภิ) บรรเลงดังกึกก้อง สรรเสริญองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงชนะพญามารได้แล้ว

9. **ติณพุมถจ** (ธาบ) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยามเยื้องยาดรเข้าสู่บันไดแก้วมณี เพื่อรับถวายการสักการะของเทวดาและมนุษย์ ทั้งหลาย

10. **โสมเถรี** (พอมสะมอม พอมเซม) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้บำเพ็ญบารมี เมื่อครั้งพระธิปิงกรพระพุทธเจ้า เคยตรัสเทศนา เปรียบกิลีสตัญหา คือนายช่างใหญ่ สร้างสมกิลีสเหมือนคฤหาสน์ บัดนี้พระสัมมา สัมพุทธเจ้าได้หักโค่นปราสาทแห่งกิลีสให้หมดสิ้นไปด้วยมรรคญาณและอานุภาพ แห่งพระนิพพาน อันยิ่งใหญ่

11. **พอมเกล** บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เลิศล้ำ ด้วยพุทธานุภาพ ปรากฏพระฉัพพรรณรังสีทั้งหก เปล่งประกายกระจายไปทั่วทุก สารทิศ

12. **พอมปะมา** บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ชี้ทาง แห่งความหลุดพ้นจากทุกคติภูมิ แก่สรรพสัตว์ทั้ง 31 ภูมิ

13. **ขน** (ชาญ) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้พร้อม ด้วยอภิญา 6 ประการ ทรงเปล่งฉัพพรรณรังสีทั้งหก เบื้องกลางฝ่าพระบาทมีกจักร อันเป็นมงคล 108 ประการ

14. **กรรณาภริ** (พอมกรุต) ตีประกาศก๊กก้องไปในแดนเทวาทั่วทุกสารทิศ
15. **ป้าตเกียบ** บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประเสริฐเลิศล้ำ ผู้ซึ่งมนุษย์และเทวดาควรกระทำการสักการะวันทา
16. **ตริกสณจ** (ป้าตชะลาจ) บรรเลงสรรเสริญประกาศก๊กก้องจับใจ พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ยิ่งใหญ่ เพียบพร้อมด้วยฉนวนสมบัติแห่งองค์มรรคทั้งแปดประการ พร้อมทั้งโพชฌงค์ทั้งเจ็ด สำเร็จเป็นพระบรมศาสดา
17. **ตริธมณจ** (ป้าตสะนาม) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง ชนะพญามารทำลายล้างกิเลสจนหมดสิ้น ด้วยพระวิริยะ
18. **ตริกธณณา** (ป้าตตะลา) บรรเลงสรรเสริญพระพุทธเจ้าผู้ทรงสละทิ้งทางโลกโดยไม่หวนกลับมาอย่างแท้จริง
19. **คะเต** บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้มีอภิญาญาณาดุจรู้เห็น ด้วยพระเนตรของพระองค์เอง
20. **กลนติณจ** (ชนะนัว) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้หลุดพ้นจาก กิเลส 1, 500 ตัณหา 108 ด้วยพระปัญญาบารมี ทรงมีพระมหากรุณานำพาสัตว์โลก ให้หลุดพ้นจากทุกข์ มุ่งสู่พระนิพพาน
21. **ชนะนัวประกาศ** บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้กำจัดกิเลส และนำพาสัตว์ทั้งหลายบรรลุสู่พระนิพพาน
22. **อสโนภริ** (ทะบะ) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ควรแก่การบูชาของมนุษย์และเทวดาทั้ง 31 ภูมิ ผู้มีพระมหากรุณาแผ่เมตตาแก่สัตว์โลกทั้งหมดสิ้น ตั้งแต่เบื้องพื้นดินถึงพรหมและนรกอเวจี
23. **อุททธิธมณจ** (ไกร้) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประเสริฐ กว่ามนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ทรงมีพระสุรเสียงที่ไพเราะดุจเสียงนกการเวกทอง
24. **วีณา** (ทะนะ) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประเสริฐกว่ามนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ใน 31 ภูมิ

25. **ติริภทฺร** (จะยาม) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พรรณานาถ์พรรณรังสี รัตมีแห่งมหาบุรุษ ผ่องผุดปรากฏให้เห็นเป็นมหามงคล

26. **ตฺริชาย** (จง) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้สมควร แก่การสักการบูชา เพราะพระองค์นำพาความสุขและปลดปล่อยความทุกข์แก่สัตว์ ทั้งสามโลก

27. **ทสาทิ** (ตะไลต์) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พรรณนาเมื่อครั้งทรงเป็นพระโพธิสัตว์ มุ่งมาตรปรารภนาถร์สรู้เป็นพระพุทธเจ้าเพื่อปลดปล่อยสัตว์โลกให้พ้นจากวิญสสาร

28. **สฺริยญจ** (เชียขอม) บรรเลงเป็นพุทธบูชา พรรณนาถึงบุคคลอันจะหลุดพ้นจากวิญสสาร ต้องกระทำบำเพ็ญทาน รักษาศีล เข้าถึงไตรสรณาคมน์ นอบน้อมในพระรัตนตรัย

29. **สานญจ** (เลมงาย) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงกำจัดรากเหง้าของอกุศลธรรม ทรงแนะนำให้เหล่าเทวดามนุษย์ทั้งหลายกำจัดอกุศลธรรมให้หมดสิ้นไป ตั้งเมื่อพระองค์ทรงบำเพ็ญเพียรใต้พระศรีมหาโพธิชนะพญามารและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

30. **นราอุชฺ** (ชะรา) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้แสดงปาฏิหาริย์ ฦ นครสาวดี และแสดงธรรมสงเคราะห์ ช้ทางให้เหล่าสัตว์ข้ามไปสู่พระนิพพาน

31. **คะรา ตอมง็อก** บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงพระมหากรุณาที่ยิ่งใหญ่ ผู้เปี่ยมล้นไปด้วยบารมีและปาฏิหาริย์อันประเสริฐทั้งสาม อิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์ และอนุศาสนียปาฏิหาริย์

32. **วิชฺขุตฺรล** (กะนาวาสังวิชฺตระ) บรรเลงสรรเสริญองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้สละทิ้งความสุข มีเป้าหมายเพื่อพ้นทุกข์ดับกิเลส เป็นที่เคารพศรัทธาของเทวาทุคชั้นฟ้า ผู้มีปัญญาอันประเสริฐ นำพาสัตว์ทั้งหลายให้เข้าสู่พระนิพพาน บรรดาเหล่าเทพยดาทั้งหลายประโคมดนตรีทิพย์เพื่อสรรเสริญพระพุทธองค์

อภิปรายผล

คัมภีร์โอบิลานมอญเรื่อง “กยาจ เจ นู ฟอ” เป็นวรรณกรรมทางพุทธศาสนาที่เขียนขึ้นโดย กวีชาวมอญ เรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติตอนพระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ดาวดึงส์และมีเหล่าเทพยดาบรรเลงดนตรีเพื่อสรรเสริญพระพุทธเจ้า เป็นวรรณกรรมเรื่องสำคัญที่ผู้ประพันธ์ได้ขยายเนื้อเรื่องจากโครงเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าในคัมภีร์ปฐมสมโพธิ หรือ ปฐมโพธิกา ซึ่งเค้าโครงเรื่องเดิม มีเพียงพินที่บรรเลงโดยพระปัญจสิขร แต่ได้ถูกขยายความผูกเรื่องมาสู่การนำเสนอเครื่องดนตรีมอญหลากหลายชนิด ที่บรรเลงโดยเทพยดาบนสวรรค์ จำนวนรายชื่อเครื่องดนตรีที่ปรากฏในคัมภีร์สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในวัฒนธรรมดนตรีชาวมอญในอดีต เครื่องดนตรีบางชนิดได้สูญหายไปจากวัฒนธรรมมอญแต่เครื่องดนตรีบางชนิดยังคงมีบทบาทและปรากฏในสังคมชาวมอญปัจจุบัน ดังนั้นคุณค่าจากวรรณกรรมเรื่อง “กยาจ เจ นู ฟอ” นี้จึงเป็นประโยชน์ในฐานะหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ที่เคยปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมมอญในอดีต

การทบทวนวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและลำดับของการสังคายนาทำให้ทราบความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ทั้งที่เป็นตำนานและข้อเท็จจริงในเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากอินเดียและศรีลังกาส่งผ่านมาสู่มอญ การบันทึกพระไตรปิฎกลงโอบิลานครั้งแรกในการสังคายนา ครั้งที่ 5 นับเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่เคยถ่ายทอดในระบบมุขปาฐะกลายเป็นลายลักษณ์อักษรแพร่กระจายไปทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้คลี่คลายมาสู่การบันทึกความรู้ต่างๆ ลงในคัมภีร์โอบิลานซึ่งพบในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในวัฒนธรรมของชาวมอญ ซึ่งได้ปรากฏหลักฐานมากมายกระจายอยู่ทั้งในประเทศไทยและพม่า

จากการศึกษาคัมภีร์โอบิลานที่กล่าวถึงเครื่องดนตรีมอญที่ผ่านมา พบว่ามีคัมภีร์โอบิลานอย่างน้อย 3 ฉบับ ได้แก่ คัมภีร์โอบิลานสะเม็ญอะสะ (พระเจ้าอะสะ) คัมภีร์โอบิลานพญาทะเล (พญาทะเล) และคัมภีร์โอบิลาน กยาจ เจ นู ฟอ (พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์) ซึ่งแต่ละฉบับนั้นได้กล่าวถึงชื่อเครื่องดนตรีที่แตกต่างกันทั้ง

ชัดจากการศึกษาคัมภีร์โอบิลานเรื่อง “กฺยาจ เจ นู ฟอ” ที่เป็นสำนวนของนายโทวมะเงอ จุลศักราช 1209 ซึ่งได้ใช้ชื่อเรียกเครื่องดนตรีหลายชนิดเป็นภาษาบาลี ได้แก่ จิมฺภะเณรี (พอมจิน-กลองจีน) เหนาะเณรี (พอมฮอว์-กลองอยู่บนห่อ) ชติเณรี (พอมเจียะตั้ง-กลองสองหน้าคล้ายตะโพนไทย) ปณเณรี (พอมปะณอม-บัณเฑาะว์) มนทเณรี (พอมมอนเต็ง-กลองสองหน้า) อลุมพเณรี (พอมอะลอมเปอ-กลองรูปร่างคล้ายกลองทัด) เป็นต้น เป็นข้อมูลดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยังบอกได้ว่า ชื่อเครื่องดนตรีมอญบางชนิดที่เรียกกันอยู่ในปัจจุบันมีรากศัพท์มาจากภาษาบาลี

นอกจากนี้ยังพบว่า ชื่อเครื่องดนตรีบางชนิดที่ปรากฏในคัมภีร์โอบิลานยังสามารถเชื่อมโยงไปให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวมอญกับหลายชนชาติในอดีต ซึ่งได้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมแก่กัน ดังปรากฏเป็นชื่อเครื่องดนตรีต่อไปนี้ คือ พอมเซม หมายถึง กลองสยาม พอมเกล หมายถึง กลองแขก (อินเดีย) พอมจิน หมายถึง กลองจีน และ พอมสิงเขอ หมายถึง กลองสิงหล เป็นต้น

ประเด็นเรื่องบทบาทความสำคัญของเครื่องดนตรีที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง “กฺยาจ เจ นู ฟอ” ได้แสดงให้เห็นว่า บทบาทความสำคัญของเครื่องดนตรีในวรรณกรรมนั้นมีบทบาทเป็นเครื่องบูชาเพื่อบรรเลงสำหรับสรรเสริญพระพุทธเจ้า โดยปรากฏอย่างชัดเจนในสำนวนของนายโทวมะเงอ จุลศักราช 1209 ซึ่งได้มีการระบุลักษณะเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชนิดด้วยวิธีการใช้คำศัพท์บาลีมาผูกร้อยกับคำเรียกแทนเสียงดนตรีตามระบบมุขปาฐะของชาวมอญมาเป็นเสียงเครื่องดนตรีในวรรณกรรมดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้สำนวนของนายโทวมะเงอ จุลศักราช 1209 มีความโดดเด่นกว่าสำนวนอื่น นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากโครงเรื่องแล้วพบว่า แนวความคิดในการผูกร้อยเรียงเรื่องที่พบในคัมภีร์สำนวน นายโทวมะเงอ จุลศักราช 1209 นี้มีความสอดคล้องกับเค้าโครงเรื่อง ตอน เหล่าเทพยดาประโคมดนตรี ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องที่อยู่ในพระสุตันตปิฎก ขุททกนิกาย พุทธวงศ์ เล่ม 9 ภาค 2 ตอน รัตนจิงกมนกัณฑ์ ทรงเนรมิตรตนจกกรม นอกจากนี้ในประเด็นการให้ความสำคัญกับดนตรีในฐานะเครื่องบูชาเพื่อสรรเสริญพระพุทธเจ้านั้น ยังได้สอดคล้องกับคติความเชื่อในเรื่องอาณิสสแห่งการถวายดนตรีเป็นพุทธบูชา ดังที่ปรากฏในสมังคเถรป

ทานที่ 2 เรื่องว่าด้วยผลแห่งการถวายเครื่องดนตรีห้าในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อปาทาน เล่ม 8 ภาค

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเครื่องดนตรีมอญจากวรรณกรรมเรื่องอื่น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบสำนวนวรรณกรรมเรื่องพระพุทธรเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์จากภาษาต่างๆ เช่น ภาษาพม่า ภาษามอญ ภาษาลาว ภาษาขอม และภาษาไทย
3. ควรมีการศึกษาความเชื่อมโยงและอิทธิพลทางด้านดนตรีระหว่างดนตรีอินเดียและดนตรีมอญ
4. ควรมีการวิเคราะห์เสียงดนตรีมอญที่มีความสัมพันธ์กับภาษาบาลีในเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2550). **นำชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัดม่วง**. กรุงเทพฯ ฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- Emmanuel Guillon. (1999). **The Mons: A Civilization of Southeast Asia**. Translated and Edited by James V. Di Crocco. Amarin Printing and Publishing public Company Limited: Bangkok.
- Halliday, Robert. (1913). The immigration of the Mons into Siam. **J.S.S.** 10(3) : 1-13.